

ДВИЖЕНИЕ

ДА България!

Пакет от гесни мерки

България се намира в критичен момент. Държавните разходи растат с рекордни темпове, а ефективността на публичните политики остава ниска. Правителството тегли средно по половин милиард лева дълг седмично - темп, който застрашава финансовата стабилност и икономическата сигурност на страната. Ако тази тенденция продължи, рискуваме да последва сценарий, познат от други държави в региона: високи данъци, ускорена инфлация, спад в инвестициите и влошаване на стандарта на живот.

Вместо да се увеличават данъци и да се търсят временни решения, е време държавата да приложи истински десни мерки - такива, които ограничават неефективността, намаляват корупционния натиск и стимулират свободната инициатива.

“Да, България” предлага последователен пакет от политики, които поставят основата на стабилна, предвидима и справедлива икономическа рамка. Те целят възстановяване на доверието в публичните институции, повишаване на прозрачността и гарантиране на по-добра възвръщаемост на всеки публичен лев.

ОГРАНИЧАВАНЕ НА НЕЕФЕКТИВНИТЕ РАЗХОДИ

Равнопоставеност в осигурителната система

С промени в Кодекса за социално осигуряване предлагаме държавните служители, военните, полицаите и работещите в съдебната система постепенно да започнат да плащат своите осигуровки, както правят заетите в частния сектор. Това ще създаде равнопоставеност между работещите за държавата и за бизнеса и ще свие дефицита в Държавното обществено осигуряване, който расте всяка година. В момента държавата покрива изцяло осигуровките на тези групи - модел, който е неустойчив и несправедлив спрямо всички останали данъкоплатци.

Централизиран конкурс и оценка на компетентността

Предлагаме въвеждане на централизиран конкурс за държавната администрация. Всеки, който успешно премине тестовете за общи компетентности, ще може да заема свободни позиции в администрацията. Резултатите ще важат три години. Така ще бъдат прекратени назначенията по партийна линия, а единствен критерий ще са знанията и способностите на кандидатите.

Промените предвиждат и еднократна оценка на служителите в администрацията. В рамките на една година всички ще преминават тестове за професио-

нална компетентност. Онези, които не издържат, ще имат право на обучение и повторен тест. При повторен неуспех договорот им ще се прекратява. Това е начинът администрацията да стане по-компетентна и ефективна.

Ограничаване на бонусите

В някои администрации и регулатори бонусите отгавна са се превърнали в инструмент за раздаване на пари, а не за поощрение на резултати. Предлагаме всички допълнителни възнаграждения, които надвишават 20% от годишната заплата, да се одобряват от Съвета по административна реформа. За органите, избирани от Народното събрание, както и за членовете на Висшия съдебен съвет и Инспектората, бонусите ще бъдат ограничени до една месечна заплата годишно. Това ще даде ясен сигнал, че публичният ресурс не е лична привилегия.

Функционален анализ и реформа в МВР

В системата на МВР има над 6000 пенсионери и стотици служители без полицейски функции. 480 души обслужват само почивните станции на министерството.

Предлагаме функционален анализ и поетапно освобождаване на пенсионерите от системата, както и ясно разграничение между служителите с оперативни функции и административния персонал. Така ще се освободи ресурс за реална модернизация и повишаване на капацитета на служителите, които работят на терен.

Оптимизация на Фонда за пътна безопасност

Фондът за безопасност на движението разполага с милиони левове, натрупани от глоби. За последните девет години едва 304 000 лева са използвани за превенция на катастрофи. Вместо това, средствата отиват за автомобили, офис техника и дори рекламни сувенири. Предлагаме ясни правила: парите от фонда да се използват само за мерки, които реално подобряват пътната безопасност. Премахване на опасни участъци, модерни системи за контрол на трафика и обучения на водачите. Средствата, събирани чрез санкции, трябва да се връщат към обществото под формата на по-безопасни пътища, а не в нечии служебни гаражи.

Целеви помощи и плащания по доходни критерии

България губи хора, а не просто население. Цели семейства напускат страната заради ниски доходи и липса на перспектива. Над 400 000 деца живеят в материални лишения, а социалната подкрепа почти не намалява неравенствата. Предлагаме помощите да се насочват към хората, които реално имат нужда – по ясни доходни критерии. Така социалната политика ще подпомага младите семейства, вместо да ги тласка навън.

ОГРАНИЧАВАНЕ НА КОРУПЦИОННОТО ИЗТИЧАНЕ НА СРЕДСТВА

Приоритизация на общински проекти и дигитализация на процеса

Въвеждането на информационна система за управление на националните инвестиции ще направи процеса прозрачен и справедлив. Проектите ще се разглеждат по реда на постъпване, а данните за договорите, плащанията и верифицираните разходи ще бъдат публични. Това ще позволи реален граждански контрол и ще спре практиките на субективно разпределяне на държавно финансиране.

Справедливи обществени поръчки за частните болници

С предложението се преодолява порочната практика частните болници да купуват лекарства без обществени поръчки, въпреки че се плащат от НЗОК. Разликите в цените достигат до 26 пъти, което води до над 100 млн. лв. загуби годишно. Новите правила ще сложат край на това източване.

Електронни уведомления за хоспитализации

Здравноосигурените граждани ще получават електронни известия за всяка отчетена медицинска дейност, включително за дентални услуги и лекарства. Това ще ограничи фиктивните хоспитализации и ще гарантира, че средствата от НЗОК се използват по предназначение.

Контрол върху фалшивите ТЕЛК решения

Предлага се въвеждане на система за автоматизирана оценка на риска от злоупотреби при медицинската експертиза. Тя ще открива аномалии чрез данни от Националната здравно-информационна система и ще сигнализира при съмнения за фалшиви решения. Това ще защити реално нетрудоспособните хора и ще прекрати незаконните придобивки.

ПАКЕТ ОТ МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА КОРУПЦИОННИЯ РИСК В ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ

Сред предложените са:

- предварително обявяване на критериите за отстраняване на участници;
- публикуване на техническите предложения на кандидатите;
- намаляване на прага за пряко договаряне при поръчки за храни;
- оценяване на офертите по отделни елементи, за да се избегнат манипулации с необичайно ниски цени;
- ясно определяне на публичните предприятия като възложители;
- възможност за унищожаване на скандални договори;
- предварителен контрол от Агенцията по обществени поръчки в секторите „отбрана“ и „сигурност“;
- ограничаване на фирми, които системно злоупотребяват с обжалвания.

Фиксиран таван на кредитите от ББР на законово ниво и забрана за кредитиране на свързани лица

Българската банка за развитие съгласно закона за нея трябва да подкрепя малкия бизнес, а не големи корпорации и приближени фирми. Със законопроекта се въвеждат лимити за кредити на индивидуални или свързани клиенти, за да се подпомагат малки и средни предприятия и да се избегнат злоупотреби. Лимитите се определят на база на минимални работни заплати (5 млн. лв. за клиенти и 15 млн. лв. за кредитни институции), като се запазва гъвкавост чрез изключения за дъщерни дружества, други банки и международни институции или за реструктуриране на вземания. Мярката осигурява прозрачност, контрол и съответствие с европейските стандарти за управление на кредитния риск. Така ББР ще остане инструмент за развитие, а не за политически услуги. Тези

промени ще повишат доверието в банката и ще върнат фокуса ѝ върху подкрепата на малките и средни предприятия, иновациите и регионалното развитие.

Прозрачност на системата на БАБХ за животни с цел намаляване на разходите за фиктивни животни

Предлагаме въвеждане на пълна публичност на данните за регистрираните животни в системата на Българската агенция по безопасност на храните. Така всяко животно ще може да се проследи по идентификационен код, обект и движение. Целта е да се спрат злоупотребите с фиктивни животни, чрез които се източват европейски и национални субсидии. Публичните данни ще позволят на гражданите, медиите и институциите да упражняват реален контрол. Това ще повиши доверието, ще намали разходите и ще подобри управлението в животновъдния сектор. Законопроектът следва принципите на откритото управление и добрите европейски практики.

Изисквания за прозрачност при капитализиране на публични предприятия

Със законопроекта се въвеждат мерки за повишаване на прозрачността и контрола върху публичните предприятия. Предвижда се при увеличаване на капитала да се публикува обосновка с бизнес план, инвестиционен план и правен анализ за държавни помощи, а капитализация над 100 млн. лв. да се одобрява от Народното събрание. Големите и средните предприятия ще използват СЕБРА за по-добра отчетност на разходите. Възлага се становище от Агенцията по обществени поръчки при поръчки над 50 млн. лв. За трудовите правоотношения се въвежда горна граница на обезщетенията при пенсиониране – до 12 месечни заплати, с цел ограничаване на прекомерни разходи и злоупотреби. Допълнително, служители на трудов договор не могат да бъдат членове на управителните органи на същото предприятие, за да се избегне конфликт на интереси.

ПОДОБРЯВАНЕ НА БИЗНЕС СРЕДАТА

Българската икономика има нужда не от повече контрол, а от повече предвидимост, ефективност и доверие. Затова ние предлагаме конкретни решения, които намаляват бюрокрацията, насърчават инвестициите и подготвят страната ни за новата технологична епоха. България може да има бизнес среда, в която държавата е партньор, а не пречка.

Изкуственият интелект като двигател на растежа

Изкуственият интелект вече променя икономиките на Европа. България не може да си позволи да остане наблюдател. Нашата цел е държавата да бъде активен участник и да насърчава иновациите, а не да ги спира.

Предложеният законопроект урежда използването на ИИ в обществения сектор и създава фигурата на национален координатор, който ще отговаря за стратегия, стандарти и етично прилагане. Той ще осигури координация между институциите и бизнеса, така че инвестициите в ИИ да доведат до по-добри електронни услуги, по-бърза администрация и по-висока производителност.

В образованието ИИ може да направи системата по-умна и справедлива, с персонализирано обучение, адаптивни програми и по-малко административна тежест за учителите. В здравеопазването – да попомогне лекарите чрез по-добра диагностика, анализ на данни и автоматизация на рутинни задачи, при спазване на ясни етични стандарти.

България има потенциал да бъде не просто потребител, а разработчик на решения с изкуствен интелект.

По-малко бюрокрация, повече доверие

Административната тежест е една от най-честите бариери пред растежа. Вместо да караме бизнеса да подава едни и същи данни в различни формати, ние предлагаме да се въведе стандартизиран електронен одитен файл (SAF-T), който замества досегашните ДДС дневници и хартиени фактури.

Това означава край на двойното деклариране и ръчното въвеждане. Електронните фактури ще се интегрират директно с финансовия софтуер на фирмите, което пести време и грешки. Същевременно се предлага плавен преходен период, за да може бизнесът да се адаптира спокойно и без излишни санкции.

Това е логиката на една модерна данъчна администрация, която работи заедно с бизнеса, а не срещу него.

Баланс между професионалния и семейния живот

За да работи икономиката добре, хората трябва да могат да работят спокойно, без да избират между професия и семейство. С предлаганите промени в Кодекса на труда въвеждаме възможност натрупаният платен отпуск след раждане или осиновяване да се ползва почасово – до един, а с одобрение на работодателя, до два часа дневно за водене или вземане на дете от училище или детска градина. Това решение е просто, логично и справедливо. То не натовар-

ва бюджета, не променя размера на отпуска, но решава реален проблем - несъвпадането на работното време с училищните ангажименти. Така даваме предвидим и еднакъв механизъм за всички родители, без нужда от неформални уговорки и напрежение на работното място.